מה לי שיעור קודש כו' [ג:] ושיעור דשיר ליה לא מסתבר יב] להו דכ"ש דמתסבר דמינכרא יג] פסל רחמנא שלא יתמרו מותר לשנות: **חטאת קרייה רחמנא לא ישיס עליה** [ד"ה **לבונה כי חטאת היא.** (ויקרא ה) מה חטאת פסולה שלא לשמה טו] אף היא פסולה שלא לשמה: **מוסרה נדבה.**

מה לי א"ר שמעון טעמא דר' שמעון משום מחשבה דמינכרא לא פסלה והא מחשבה דמינכרא הוא או דילמא טעמא דר"ש משום דכתיב [1]וזאת תורת המנחה וזבח לא כתיב אמר ליה [2] כלום הגענו לסוף דעתו של ר"ש כרבה לא משני ליה משום קושיא דאביי כרבא לא משני ליה משום [3] קושיא וזאת תורת החטאת כרב אשי לא משני ליה משום קושיא דרב אחא בריה דרבא: **חוץ ממנחת חוטא** ומנחת קנאות: בשלמא מנחת חוטא [3] חטאת קרייה רחמנא [2]לא ישים עליה שמן ולא יתן עליה לבונה כי חטאת היא וגו' אלא מנחת קנאות מנלן דתני תנא קמיה דרב נחמן [4] מנחת קנאות מותרה נדבה א"ל שפיר קאמרת [5] [3]מוכרת עון כתיב בה ובחטאת כתיב [4]ואותה נתן לכם לשאת את עון העדה מה חטאת מותרת נדבה אף מנחת קנאות מותרה נדבה וכחטאת מה חטאת פסולה שלא לשמה אף מנחת קנאות פסולה שלא לשמה אלא מעתה אשם יהא פסול שלא לשמו דגמר עון עון מחטאת דנין עון מעון ואין דנין עונו מעון מאי נפקא מינה והא [3]תנא דבי ר' ישמעאל [5]ושב הכהן [6]ובא הכהן זו היא שיבה זו היא ביאה ועוד ליגמר עונו עונו מעון דשמיעת הקול דכתיב [7]אם לא יגיד ונשא עונו אלא כי [1] גמרי גזירה שוה למותר נדבה הוא דגמרי וכי תימא [2] אין גזירה שוה למחצה גלי רחמנא גבי חטאת [1] [8]ושחט אותה לחטאת אותה לשמה כשירה שלא לשמה פסולה אבל כל קדשים בין לשמן בין שלא לשמן כשרים אלא מנחת חוטא ומנחת קנאות דפסולין שלא לשמן מנלן חטאת טעמא מאי משום דכתיב בה היא ה"נ הא כתיב בהו היא [7]אשם נמי הא כתיב ביה הוא [8] ההוא הוא לאחר הקטרת אימורין הוא דכתיב [9]בדתניא אבל אשם לא נאמר בו הוא אלא לאחר הקטרת אימורין הוא עצמו שלא הוקטרו אימוריו כשר ואלא הוא למה לי [1]לכדרב הונא אמר רב [2] [2]אשם שניתק לרעייה ושחטו סתם כשר לשון עולה [1] ניתק אין לא ניתק לא אמר קרא הוא בהוייתו יהא: אמר רב מנחת העומר שקמצה שלא לשמה פסולה [3] הואיל ובאת להתיר ולא התירה וכן אתה אומר באשם נזיר ואשם

[1] כשירין למה הן בתין ומרינן מלינו בבתין לאחר מיתה שהם כשרין ואינם מרלין דאשם שהגיעה חטאתה ומתה יציאו יורשים עולתה ואשם נמי קרב למותרו והשתא מי לא כתיב הוא בשעיר נשיא הוה אמינא חטאת נקבה הויא גופה קא קרבה מותרה שלא לדמים כגון מפרים שתי חטאות לאחריות הוא דפסל רחמנא שלא לשמה אבל שעיר נשיא דהוי זכר והוא גופיה קרב עולה למותרו ליתכשר

[2] אשם שניתק לרעייה ושחטו סתם כשר לעולה. הא תימה אמאי כשר לעולה הא אמרינן בתמורה בפרק אלו קדשים (גס זה סם דף ים.) דגמירי דכל שנחטאת מתה בשאם רועה וכי תימא ה"מ לכתחילה אבל בדיעבד כשר אכתי הא דתניא בספחים בסוף אלו הבשרים (דף יב.) ובפרק קמא דשבועות (דף עג.) אם שמתו בעליו או שנתכפרו

חטאת קרייה רחמנא. לפי טעם זה לא היה לריך ללמוד בפ"ק דזבחים (דף ח:) דשמיעת הקול במה הלד ובמסקנא דשמעתין לא קאי אלא אלא ילף לה מדכתיב הוא: **מאי נפקא מינה הא תנא דבי רבי ישמעאל.** בכיסוי הדם (חולין ד' פה.) ופרק ק) המפלת בח] (דף דף כב:) מנסי בבא] מדדמי ליה ילפינן לפי שהג"ם מכמיסות זו את זו אבל כאן ובהוריו בפ"פ הורה כהן (ד' ח:) לאפסל לדרוש ל] דרסי' להו ר) לתרוייהו והשיא דבפ' התכלת (לקמן ד' מה: ושם) קשיא גבי כבשים מעבכנין את הלמים לא) וגמר בן נגס יהיו מיהיו ולא גמר יהיו מתהיינה והתם מצינן למילף תרוייהו דלמס וכבשים מעבכנין זה את זה וכן בפ"ב דיבמות (דף יח:) לא מכמסי אהדדי דמלי למילף דמן האב ולא מן האם או מן האם ולא מן האב מיקרי אחוה: **ליגמר** עונו מעונו דשמיעת הקול. אע"ג דשמיעת הקול גופא ילפינן במה הלד בפ"ק דזבחים (ד' ח:) ובעיא היא בפרק איהו מקומן (זבחים דף נא.) אי דבר הלמד בבנין אב מחוד ומלמד בג"ש ולא איפשיטא מכל מקום פריך שפיר לגמר עונו מעונו דשמיעת הקול או נפשט מהכא דבר הלמד בבנין אב אין מחוד ומלמד בג"ש [3] תימה דבהוריות פרק הורה כהן (דף ח:) [4] ליף לא מייתי אשם תלוי אלא על ספק חטאת קבועה בג"ש דגמגר אשם באשם תלוי ונגמר ואשמו בנבור ומדרכה נילף עונו מעונו דשמיעת הקול דעולה ויורד דהא דבעי למימר [5] דמותרה נדבה הוא דגמירי [6] לא קאי ובפ"ק דשבועות (דף י.) אשכחנא דיליף שעיר דראש חדש לב] מעון עונו: **חטאת** טעמא מאי דכתיב בה **היא.** בכמה דוכתי משמע דילפינן עיכובא בחטאת דכתיב בה היא כאן ובפרק קמא דזבחים (דף י:) בשני מקומות לג] רבי אליעזר אומר אף האשם אמר לו רבי יהושע חטאת נאמר בה היא בשחיטה כו' עד התם חטאת טעמא מאי דכתיב בה היא ותימה דהתם בהחיא פירקא לד] (שם ז:) אמר מון מן הפסח והחטאת לה] ילף מקראי אחריני ותירץ ה"ר חיים דחד לחטאת שאחטה לשם עולה וחד לחטאת לו] שאחטה לשם חטאת נזיר ומצורע וקשיא לפירושו א"כ מאי פריך לעיל בלשם חטאת נזיר ומצורע תהא בהיה ותלה משום דכתיב זאת תורת החטאת תורה אחת לכל חטאות ויש דוחקים דהכא דריש הוא לעבד היינו הוא דכתיב בשעיר נשיא משום דקאמר בפ"ק דזבחים (דף ה.)

ג) אין לו] כשירין למה הן בתין ומרינן מלינו בבתין לאחר מיתה שהם כשרין ואינם מרלין דאשם שהגיעה חטאתה ומתה יציאו יורשים עולתה ואשם נמי קרב למותרו והשתא מי לא כתיב הוא בשעיר נשיא הוה אמינא חטאת נקבה הויא גופה קא קרבה מותרה שלא לדמים כגון מפרים שתי חטאות לאחריות הוא דפסל רחמנא שלא לשמה אבל שעיר נשיא דהוי זכר והוא גופיה קרב עולה למותרו ליתכשר

מה לי א"ר שמעון טעמא דר' שמעון משום מחשבה דמינכרא לא פסלה והא מחשבה דמינכרא הוא או דילמא טעמא דר"ש משום דכתיב [1]וזאת תורת המנחה וזבח לא כתיב אמר ליה [2] כלום הגענו לסוף דעתו של ר"ש כרבה לא משני ליה משום קושיא דאביי כרבא לא משני ליה משום [3] קושיא וזאת תורת החטאת כרב אשי לא משני ליה משום קושיא דרב אחא בריה דרבא: **חוץ ממנחת חוטא** ומנחת קנאות: בשלמא מנחת חוטא [3] חטאת קרייה רחמנא [2]לא ישים עליה שמן ולא יתן עליה לבונה כי חטאת היא וגו' אלא מנחת קנאות מנלן דתני תנא קמיה דרב נחמן [4] מנחת קנאות מותרה נדבה א"ל שפיר קאמרת [5] [3]מוכרת עון כתיב בה ובחטאת כתיב [4]ואותה נתן לכם לשאת את עון העדה מה חטאת מותרת נדבה אף מנחת קנאות מותרה נדבה וכחטאת מה חטאת פסולה שלא לשמה אף מנחת קנאות פסולה שלא לשמה אלא מעתה אשם יהא פסול שלא לשמו דגמר עון עון מחטאת דנין עון מעון ואין דנין עונו מעון מאי נפקא מינה והא [3]תנא דבי ר' ישמעאל [5]ושב הכהן [6]ובא הכהן זו היא שיבה זו היא ביאה ועוד ליגמר עונו עונו מעון דשמיעת הקול דכתיב [7]אם לא יגיד ונשא עונו אלא כי [1] גמרי גזירה שוה למותר נדבה הוא דגמרי וכי תימא [2] אין גזירה שוה למחצה גלי רחמנא גבי חטאת [1] [8]ושחט אותה לחטאת אותה לשמה כשירה שלא לשמה פסולה אבל כל קדשים בין לשמן בין שלא לשמן כשרים אלא מנחת חוטא ומנחת קנאות דפסולין שלא לשמן מנלן חטאת טעמא מאי משום דכתיב בה היא ה"נ הא כתיב בהו היא [7]אשם נמי הא כתיב ביה הוא [8] ההוא הוא לאחר הקטרת אימורין הוא דכתיב [9]בדתניא אבל אשם לא נאמר בו הוא אלא לאחר הקטרת אימורין הוא עצמו שלא הוקטרו אימוריו כשר ואלא הוא למה לי [1]לכדרב הונא אמר רב [2] [2]אשם שניתק לרעייה ושחטו סתם כשר לשון עולה [1] ניתק אין לא ניתק לא אמר קרא הוא בהוייתו יהא: אמר רב מנחת העומר שקמצה שלא לשמה פסולה [3] הואיל ובאת להתיר ולא התירה וכן אתה אומר באשם נזיר ואשם

[1] כשירין למה הן בתין ומרינן מלינו בבתין לאחר מיתה שהם כשרין ואינם מרלין דאשם שהגיעה חטאתה ומתה יציאו יורשים עולתה ואשם נמי קרב למותרו והשתא מי לא כתיב הוא בשעיר נשיא הוה אמינא חטאת נקבה הויא גופה קא קרבה מותרה שלא לדמים כגון מפרים שתי חטאות לאחריות הוא דפסל רחמנא שלא לשמה אבל שעיר נשיא דהוי זכר והוא גופיה קרב עולה למותרו ליתכשר

[2] אשם שניתק לרעייה ושחטו סתם כשר לעולה. הא תימה אמאי כשר לעולה הא אמרינן בתמורה בפרק אלו קדשים (גס זה סם דף ים.) דגמירי דכל שנחטאת מתה בשאם רועה וכי תימא ה"מ לכתחילה אבל בדיעבד כשר אכתי הא דתניא בספחים בסוף אלו הבשרים (דף יב.) ובפרק קמא דשבועות (דף יב.) אם שמתו בעליו או שנתכפרו

ז א מיי' פ"ב מהל' פסוה"מ הל"ח:
ח ב מיי' פ"ד מהל' פסוה"מ הל' טז:

שיטה מקובצת (המשך)

ואיל בו שתי שנים וע"ש דמאי שנדריך למעט אשם נזיר ואשם מצורע משתי שנים פשיטא דהא כתיב בהו וכבש בן שנתו לאשם וכבש הוא בן שנה לבד נראה דהא דמרבה והא דממעט היינו לענין כסף שקלים וא"ת אמאי חזית דמרבית אלו וממעט אלו ר"ל דאשם גזילות ואשם שפחה חרופה דמי ליה בשתי שנים מה שאין כן באשם נזיר ואשם מצורע שהן בני שנה א): ס) רב. דאמר רב הונא אמר רב אשם שניתק לרעייה. כגון שנתכפרו בעליו באחר ואח"כ נמצא ואמר הגזבר שיצא לרעייה עד שיסתאבב משניתק לרעייה שגזרו עליו שירעוהו ושחטו לשם עולה כשר דלא הוי אשם אבל אם לא ניתק עדיין לרעייה ושחטו לשם ב) עולה פסול דאשם פסול הוי דאמר קרא הוא בהוייתו יהא אע"פ ששינה שמו בהוייתו יהא ואשם פסול הוא ומהאי טעמא אמר ושחטו לשם עולה דאשם כבש ועולה כבש דוקא הכא דכתיב הוא הא שאר זבחים דלא כתיב בהו ג) הוא בין ניתק ובין לא ניתק כי שחטו לזבח אחר כשר. הרמב"ה: (דף י:-יא) עיין בהשמטות שבסוף המסכת יב) מסתבר ליה: יג) דמגכרא. שהוא מכזב פסל רחמנא שלא יאמרו מותר לשנות בקרבנות: יד) עליה שמן ולא יתן עליה לבונה: טו) שלא לשמה. כדמפרש לקמן אף היא: טז) סוטה. והוזלו שעורים מותר מן המעות יפלו לנדבה וכל היכא דאמרי' בתלמוד יפלו לנדבה היינו לשלש: יז) אשם. הבשר לשם אל המזבח ועורות לכהנים: יח) מחטאת. דאפי' מנחת חוטא קרייה רחמנא חטאת לא ילפינן לה מחטאת משום מעוטא דאותה: הס"ד ומה"ד דכתיב בה. היא בחטאת: יט) ולא. שנשחט שלא לשמו ואי קשיא תיפוק לי דחטאת פסולה שלא לשמה מושחט אותה לחטאת תריץ ההחיא למעוטי: כ) בשלא לשמו. ואי קשיא אשם נמי כתיב ביה הוא קודם שחיטה בצו את אהרן זאת תורת האשם קדש קדשים הוא לאו פירכא היא דלא חשי' אלא היכא דכתיב אשם הוא דמשמע שישחט לשם אשם: כא) כתיב. הוא הקטרה לאו עיקר הוא וליכא למימר הוא אשם: כב) שלא לשמו. גליון ל"א בס' ישן כת"י אשם נאמר בו הוא אחר הקטרת אימורין בפרשת צו את אהרן והקטירם הכהן המזבחה אשה לה' אשם הוא וליכא למימר הוא אשם ולא שנקטרו אימוריו דהא הוא עצמו שלא הוקטרו אימוריו כשר כדאמר פ' תמיד נשחט: כג) בחטאת נשיא כתיב: כד) באחר. דגבי חטאת: כה) עליו. דנדבה דשותפות עולה: כו) יהא. ואשם פסול הוא: הס"ד ומה"ד פסולה מהקטיר קומצה ושיריה: כז) דזבחים חטאת דשמיעת: כח) דף המפלת. ל"ל ט"ס וע"ש בתוס' דף כב ע"ב ותוס' יומא דף ב ע"ב: כט) משני. ה"מ היכא דליכא דדמי ליה אבל איכא דדמי ליה מדדמי ליה ילפינן יש לומר דסמיך אקושיא דועוד א"נ י"ל דהיכא דאין סותרות זו את זו ילפינן אף לא דמי ליה: ל) לדרוש תרוייהו: לא) דגמר בן נגס: לב) מעון עון: לג) מקומות בגמרא דרבי: לד) בהחיא פרקא. ד) עי' תוס' זבחים דף ה ע"ב: גמרא דחדע מן: לה) עיין בהשמטות לבדבה היינו לשלש: יז) אשם. הבשר לשם אל המזבח ועורות לכהנים: יח) מחטאת. דאפי' מנחת חוטא קרייה רחמנא חטאת לא ילפינן לה מחטאת משום מעוטא דאותה: הס"ד ומה"ד דכתיב בה. היא בחטאת: יט) ולא. שנשחט שלא לשמו ואי קשיא תיפוק לי דחטאת אותה לחטאת תריץ ההחיא קשיא אשם נמי כתיב ביה הוא קודם שחיטה בצו את אהרן זאת תורת האשם קדש קדשים הוא לאו פירכא היא דלא חשי' אלא היכא דכתיב אשם הוא דמשמע שישחט לשם אשם: כא) כתיב. הוא הקטרה לאו עיקר הוא וליכא למימר הוא אשם: כב) שלא לשמו. גליון ל"א בס' ישן כת"י אשם נאמר בו הוא אחר הקטרת אימורין בפרשת צו את אהרן והקטירם הכהן המזבחה אשה לה' אשם הוא וליכא למימר הוא אשם ולא שנקטרו אימוריו דהא הוא עצמו שלא הוקטרו אימוריו כשר כדאמר פ' תמיד נשחט: כג) בחטאת נשיא כתיב: כד) באחר. דגבי חטאת: כה) עליו. דנדבה דשותפות עולה: כו) יהא. ואשם פסול הוא: הס"ד ומה"ד פסולה מהקטיר קומצה ושיריה: כז) דזבחים חטאת דשמיעת: כח) דף המפלת. ל"ל ט"ס וע"ש בתוס' דף כב ע"ב ותוס' יומא דף ב ע"ב: כט) משני. ה"מ היכא דליכא דדמי ליה אבל איכא דדמי ליה מדדמי ליה ילפינן יש לומר דסמיך אקושיא דועוד א"נ י"ל דהיכא דאין סותרות זו את זו ילפינן אף לא דמי ליה: ל) לדרוש תרוייהו: לא) דגמר בן נגס: לב) מעון עון: לג) מקומות בגמרא דרבי: לד) בהחיא פרקא. ד) עי' תוס' זבחים דף ה ע"ב: גמרא דחדע מן: לה) עיין בהשמטות שבסוף המסכת לו) לחטאת חלב ששחטה: לז) אינן מרצין למה: לח) הא דכתיב וזאת תורת האשם קדש: לט) הקרבן כגון חטאת. גליון וא"ת הא כתיב זאת תורת האשם קדש קדשים הוא ר"ל דלא כתיב במקום אחר ואז דרשינן מינה שום דבר. וקשה להר"ר

מ) לקמן קמ. מ) [לקמן מה:] מיירוני נח. מכות יג: חולין פה. יומא יח: נדה כב: יומא כ: מיר ה. תוספות מ: כתובות לב, ג) [זבחים מח. כריתות כב:], ד) [זבחים ה: וש"נ], ה) שם, ו) ג"ש שם וש"ש תמורה יח., ז) וחולו תעורים הגומר מן המעות יפלו לנדבה. ל"ק, ח) [ל"ל ילקח בהם עולות הבאר לשם כו'], ט) [מלורע פרשה ז], י) היא בחטאת שעיר נשיא כתיב חטאת כו'. ל"ק, כ) [ויקרא ד], ל) [שם ז], מ) נ"ש ובשעיר. ל"ק, נ) [ויקרא ד], ס) [ב"ק קי:], ע) ל"ק, פ) תיבה ד נמחק. ל"ק, צ) ועדיין אשם הוא ולא מזי לאקרוביי לאשם הלכך הפקל הוא. ל"ק, ק) התכלת מה: [לכאורה כך ל"ל משום דבפרק המפלת כב: לא משני כך ע"פ תמגס מדמקשו תוס' דיבור זה הביא כבשים וכו' ל"כ התכלת קשה גבי כבשים וכו' ל"כ ע"כ גם הגבה"ס זו לא הועילו אלא ג"ל דל"ל ובכתה דומתי וכן כתבו אלגזן זה ביומא ב: ע"פ בד"ה הנ"מ וע' תוס' נדה כב: ד"ה זו היא], ר) דרסי' להו עי' ביומא דף ב ע"ב שתילנו בע"פ. ל"ק, ש) עיין בס"ד שם אתרין בכוונת התוס' שלכאורה הוא קושיא הש"ס התם ש"ס, ת) המעיין שם יראה דרב שימי בר אשי הקשה קושיא זו לר"פ ומשלתי בגלר שבע דלא היה הגי' בהוריות לפנים כך:, א) למותר נדבה כו' דבפ"ק דשבועות כו' דר"מ עון עון והס"ד. ל"ק, ב) נ"ש לה ור"ל אפילו למסקנא דשמעתין קאי:, ג) ל"ל אם אין מלרים למה כו'. ל"ק, ד) ועוד יש לומר דהוא דחטאת כו'. ל"ק, ה) וע' תוס' ובמיס ה: ד"ה מיעט:, ו) האשם. ל"ק, ז) תיבה זו נמחק. ל"ק,

מוסף רש"י

הובא בסוף המסכת

שיטה מקובצת

מ) כלום הגענו. כלומר לא הגענו. הרגמ"ה: כ) משום. דקשיא דוזאת: ג) חטאת קרייה רחמנא. וא"ת מה בכך הלא בפ"ק דזבחים בעי למיגמר חטאת נזיר וחטאת מצורע זה מזה ופריך בכולהו פירכא ולא מצי יליף מהדדי עד דמייתי קרא בכולן דעל הוא נמי אי חטאת קרייה רחמנא היכא ילפינן מאידך הא איכא למיפרך מה לחטאת שכן טענן כלי וצפון וי"ל דדאיי בחטאת גמורה לא שייך למילף מדקרייה רחמנא חטאת דכך שמן אבל מנחה הרי לאו חטאת שמה אמאי קרייה רחמנא חטאת ש"מ ליתן לו דין חטאת והוי כמו פסוק מיותר ע"ל דה"ק חטאת קרייה רחמנא להיות כמו חטאת בהמה שהיא תחתיה בעשירות וההיא כבר ילפינן בזבחים. מהר"פ: חטאת קרייה רחמנא. וא"ת הלא בפ"ק דזבחים מצריך קראי לכל החטאות ולא נפיק חד מאידך משום דחטאת קרייה רחמנא וי"ל דלפי המסקנא ניחא דהאי מילתא דהכא אינה עומדת א"נ אף למאי דס"ד השתא לא קשיא מידי דבשלמא שאר חטאת ששמן חטאת לא ילפינן מהדדי אלא מנחה כו'. תוס' אחרות: ד) מנחת קנאות מותרה נדבה. אם הפריש מעות למנחת קנאות ונשתיירו מהן לאחר שקנה המנחה אותו מותר יהא נדבה ניתנון לשופרות המיוחדין למעות נדבת צבור לקנות מהן עולות לקיץ המזבח. הרגמ"ה: ה) קאמרת. עון כתיב בה בחטאת מה חטאת מותרה נדבה והשאר ומנחתן: ו) כי גמרי גזירה שוה למותר נדבה הוא דגמירי וכי תימא עיין תוס' זבחים דף י ע"ב ד"ה הרי הוא אומר: ז) ושחט אותה לחטאת. עיין זבחים דף ז ע"ב: ח) ההוא לאחר הקטרת אימורין הוא דכתיב. והקשה רש"י בזבחים הא אשכחן הוא באשם שאינו לאחר הקטרת אימורין דכתיב בסוף פרשת ויקרא אשם הוא אשם אשם לה' גבי אשם תלוי וי"ל דאינו מיותר ואצטריך לדרשה כדפרש"י בחומש אשם

ג) לכאורה איקר משכחת לה זמן שמתנו בפרק אלו קדשים (גס זה סם דף ים.) דגמירי דכל שנחטאת מתה בשאם רועה וכי תימא ה"מ לכתחילה אבל בדיעבד כשר אכתי הא דתניא בספחים בסוף אלו הבשרים (דף יב.) ובפרק קמא דשבועות (דף יב.) אם שמתו בעליו או שנתכפרו

ב) ועי' בכריתות דף י ע"ב. ב) משמע דגרים בגמ' ושחטו לשם עולה ולכאורה ל"ע דא"כ אפילו לא ניתק נמי דהא קי"ל דאפי' אשם כשר אם שחטו שלא לשמו ואולי דלאחר שנתכפרו בעליו בפחר כיון דפסול לשמו פסול נמי שלא לשמו אם לא דניתק. אחר דבעי ניתוק אם מנכבדו בפחר זולת אשם ואולי דר"י בתמורה ולגמרא לעולה ולגמרא בתמורה דף יח דיעבד עד שיסתאב או בתמורה נקבה לפסחו וע"ש בתמורה דף יט. ד) נראה דל"ל בהחיא פרקא בגמ' דמן הפסח וכו'. ועי' תוס' זבחים דף ה ע"ב:

עין משפט נר מצוה

מ א מיי׳ פט״ו מהל׳ פסוה״מ הל״ח:
י ב מיי׳ פ״ח מהל׳ מחוסרי כפרה הל״י:
יא ג ד ה מיי׳ פ״ד מהל׳ מעילה הל״ז [ופ״ה מהל׳ פסוה״מ הל״ח] ופ״ט מהלכות מזיקין הל״ג:

שיטה מקובצת

הני דכתיב חטאת הוא אשם הוא דמשמע בהוייתן אבל הכא דכתיב האשם הוא ה״ק כחטאת יהיה האשם לכהן: **א)** לשם חובה: **ב)** כי קתני באה: **ג)** תיבות אמר מר נמחק: **ד)** הזבחים שנזבחו שלא לשמן כו׳ לבעלים לשם חובה חוץ מן הפסח והחטאת: **ה)** תיבות דבאו להכשיר ולא הכשירו נמחק: **ו)** לא פסיקא ליה. גליון דאי אמר חוץ מפסח ואשם לא ידענא איזה אשם קאמר אי אשם דלהכשיר אי אשם דלכפר. הרגמ״ה: **ז)** בין מכפרין למכשירין. בין אותם המביאין קרבן לכפרה לאותן המביאין קרבן להכשירים לאכול בזבחים. הרגמ״ה: **ח)** מכפרים את בהו דאתו מ״ש יש דבר שקרב עמהם דהוי כמכפר ואתי לאחר מיתה. הרגמ״ה: דאתו לאחר מיתה. וכיון דאשכחן במקום אחר שהן באין (בקל) [לבטלה] ה״ג הכא בשלא לשמן אע״ג דלא מכפרי שהרי לא עלו לבעלים לשם חובה מ״מ כשרים להקטיר אבל מכשיר לית בהו דאתי לאחר מיתה א) אלא אינם בקל ה״נ הכא בשלא לשמן כיון שאינן מכשירין ליפסלו: מכפרים את בהו דאתו כו׳ אע״ג דלאו בני כפרה ניתנו דאין כפרה למתים וכמו כן כשנקרבו שלא לשמן לא פסלו דמשום דלא כפרו אינם פסולים אלא הוי נדבה. תו״ה: **ט)** האשה יולדת שהביאה חטאת כו׳ יביאו יורשין עולתה דעולה דורון הוא וכשהוה היא להביאה לאחר מיתה ועולה כיון דאתיא עם מכפר כמכפר דמי. הרגמ״ה: **י)** לא יביאו יורשים חטאתה. שאין מכפר לאחר מיתה. הרגמ״ה: **יא)** ולא מועלין. גליון דאמרינן כל מעה ומעה דאויה ליקח בה שלמים ושלמים לפני זריקה ממון בעלים הוא. הרגמ״ה: **יב)** מת סתומין יפלו לנדבה. בנזיר פרק ד׳ טז). דאי מת סתומין יפלו דמי חטאת מעורבין בהן ומשני הלכה היא בנזיר ותימה מאי פרוך והלא אי בעי נמלך ועביד כולהו שלמים ר״ל (נמחק תיבה אחת וע״ל שצ״ל) [דבמת] לא שייך למימר איבעי נמלך ועי״ל דמתניתין דהכא מיירי דאמר אלו לקרבן נזירותו דסתומה משמע כל מיני סתומין וכה״ג נמי מיקרי סתומין והשתא ניחא (מאי דפריך) והלא דמי מעורבין בהן כי אמר לקרבנות נזירות דמשמע לכל קרבנות וכיון דאמר הכי לא מצי לאמלוכי דלקרבנות משמע לכל קרבנותיו ולפי זה ניחא [מה] דתנא מת סתומין יפלו לנדבה והלא בסתומין איירי לעיל אלא ש״מ דאין זה בסתומין דלעיל [דהתם] מיירי דאמר לנזירות והכא מיירי דאמר לקרבנות נזירתו: מפורשין. פי׳ דאמר אלו לחטאת ואלו לעולה: סתומין יפלו לנדבה כו׳ גליון במס׳ נזיר פרק ד׳ והלא דמי חטאת מעורבין בהן ומשני הלכה היא בנזיר וא״ת מאי פרוך והלא הם ראויין לבא כולה עולה כדאמרי׳ הכא שראויין לבא כולן שלמים ותירץ רבינו יצחק דסיפא איירי שאמר בשעת הפרשה לקרבנות נזירותיו ובכה״ג לא שייך לבא כולן שלמים שהרי פירש שהיה רוצה לעשות מהן קרבנות הרבה וס״מ כיון שלא פירש זה לחטאת וזה לעולה יפלו לנדבה והא דאמרי׳ מפני שראויין להביא כולן שלמים היינו היכא דאמר לנזירות סתם וא״ת מנ״ל למקשה דסיפא באומר לקרבנות [נזירותיו] הא קימינן דאומר לנזירותו וי״ל דמשם׳ ליה מדאמרי׳ סתומין דמכדי בסתומין מיירי למה הוצרך למימר סתומין אלא לרבות כל סתומין ואפ״ג אמר לקרבנות כך פי׳ הרב ר׳ מאיר. תו״ה וע״ש

בתוס׳ נזיר: לא נתנין. מדרבנן ולא מועלין דכתיב ומעלה מעל בה׳ בקדשי ה׳ ואין אלו קדשי ה׳ כיון דלמיתה אולא: **יג)** אחד. ואינן טעונין: **יד)** במחנה. גליון וקשה דהא בלא אשם נמי מכי הביא צפורין אתכשר ליכנס במחנה נראה לפרש להכשיר בקדשים דעד עתה לא היה יכול לאכול בקדשים עד שהביא אשמו. תו״ה ותוס׳ מהר״פ: **טו)** דקבוע לו זמן. הס״ד ומה״ד דלכפרה אתו.

מסורת הש״ס

א) זבחים ב. [דיהס פ״ד מ״ב], **ב)** קנין פ״ב מ״ב זבחים ה. קדושין יב.; **ג)** מעילה יח. מיר מד.; **ד)** במכתשים. ל״ק, **ה)** אמרינן. ל״ק, **ו)** ופריך דבשלמא. ל״ק, **ז)** למ״ד דבעי עקירה לינבע. ל״ק, **ח)** שהוא עלמוו יקבע כו׳. ל״ק, **ט)** כ״ל מרי, **י)** בהייתו יהא ס״ה בפ״י והכי איתא יקבע נמנמרא שם ועי׳ תוס׳ שם, **כ)** ר״מ אשם תלוי וצמ״ב הס״ד ומה״ד אח״ב עולתה כו׳ וכ״ה בפ״י, **ל)** ל״ל יותר מסלא במלוחו דפירש״י שלא לשמן.

מוסף רש״י

הואיל ובאו להכשיר. מזבחים ל: מפרש רש״י דאשם מלוגה מכשיר לקדשים ולבעלת מקדש (עי׳ רש״ש כאן). **כל הזבחים שנזבחו שלא לשמן.** שנשחט עולה לשם חובה. (זבחים ב.) **כשרים.** לגרוק דמן ולהקטיר איפוריהם ולהכיל את הנאכלין אע״פ שנזבחו לשמן לשמן כדליף בגמ׳ (שם). **אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה.** ולריך להביא אחר לחובתו מו׳ לגדלו ושמעו לשמו חוץ מפסח וחטאת. שהן פסולין לגמרי וליף לה בגמ׳ (שם). **האשה.** יולדת **לא יביאו יורשין חטאתה.** דהוא לה חטאת שמתו בעלים והלכתא נמי׳ לה לגמיקה. **המפריש מעות לנזירותו.** ולא פיקם אלו לחטאת ואלו לעולה ואלו לשלמים **לא נהנין** ולא מועלין. בכל אותן מעות מפני שהן ראוין להביא בכולן שלמים. כלומר דבכל מנה ומנה מלינן למימר זה הפרים לשלמים, ושלמים קדשים קלים ניתנו ואין בהן מעילה, כדתנן בפרק קמא דקדשים קלים לפני זריקה דמים אין מועלין בהם, ומאי טעמא אול לקולא דאי אמרת טול דאויין להכיל לבעלים לשם חובה, ולריך לומר מקום דמי שלמים אינא בעיניהו לאוין כמי מעילה ואי מייתי אלו לחטאת קרבן מעילה איתתבא דקא מייתי אלו לשלמים ולא נהנין ולא מועלין לנזירה. הלכך אלו לקולא ולא נהנין ולא מועלין מעות סתומין. **ולא פריס יפלו לנדבה.** דהלכה היא בנזיר דמי **חטאת** יולכו לים המלח. דחטאת שמתו בעלים היא דמי עולה יביא בהן עולה. דלזרון בעלמא הוא דלאו לכפרה אתיא ולכלמרינן בקינין (פ״ב מ״ב) אלשם שמתה יביאו יורשיה עולתה ונאכלין ליום אחד. כדין שלמי מיר ואינן טעונין לחם. משום דמתיב ביה (בנדבה ו) ונתן על כפי המזבח ואין כאן מיר (מעילה יא).

שיטה מקובצת (המשך)

וכשרין שלא לשמן: הס״ד ומה״ד לא פסיקא ליה. למתני אשם: הס״ד ומה״ד שחילק הכתוב. דבמכפרין הקל דבמכשירין כו׳: **טו)** בולדת אחד לעולה ואחד לחטאת וכפר עליה: **יז)** קרבי הכא נמי: **יח)** עיין בהשמטות שבסוף המסכת: **יט)** שראויין להביא כולן שלמים הואיל ולא פירש אלו לחטאת: **כ)** אבל אשם ליכא דאשם אינו בנזיר: **כא)** אשם הוא בהייתו יהא ופריך למה לי והשאר נמחק: **כב)** עיין בהשמטות שבסוף המסכת: **כג)** אשם תלוי. ובה״כ נמי איתא דאמרי׳ התם כתיב אחד לחטאת ואחד לעולה וכתיב והקריבו לומר דחד לא מעכב ומסתמא החטאת עיקר שבכ״מ החטאת עיקר אלמא חטאת מכשירה שעיקר קרבן יולדת להכשיר הוא בא שהרי אינה צריכה כפרה כל כך: **כד)** תיבות ה״ג בת״כ האשה כו׳ נמחק: **כה)** ותימה דבפ׳ כל התדיר ובפרק תמיד: **כו)** עיין בהשמטות שבסוף המסכת: **כז)** כדאמרי׳ בסוף שמעתתין אע״ג דמסקינן. עיין תוס׳ זבחים דף ה ע״א: **כח)** וכך יש. גליון והר״ר יחיאל בר יוסף יישב הגירסא דלא אמרי׳ חמש חטאות מתות אלא בבהמה אבל בעוף לא ובת״כ בעוף איירי

בעליו יביאו עד שיסתאב וימכר ויביא בדמיו עולה בדמיו אין אבל הוא גופיה לא גזירה לאחר כפרה אתו לפני כפרה הל״ל משום דגמירי דבאשם רועה ומתוך פי׳ הקונטרס משמע דלא גמירי אלא ניתק לרעייה בעלמא ומשמסרו לרועה כבר לעולה משם ואילך אפילו הוא בעלמא דשוב אין שם אשם עליו ומימה גדול הוא לומר כן ועוד דהוה ליה למימר גזירה לאחר ניתוק אתו ומשום דאשם דניתוק לרעייה דרבנן מדלייק אמילתיה דרב הונא דהכא דאמר שחטו אתם כבר לעולה אלמא קסבר לא בעי עקירה אי הכי כי לא ניתק גמי ומשני גזירה לאחר כפרה אתו לפני כפרה ורבינו שמואל לא גרים אתם כי לא ניתק גמי אלא הכי גרים א״כ לכתחילה גמי פירוש יכול לשוחטו אתם כיון דלא בעי עקירה ואמאי נקט ושחטו אתם דמשמע דיעבד דבעלמא אי הוה אמר ושחטו אשם עולה דבעי עקירה הוה ניתק דיעבד אפילו לאחר ניתוק גזירה שמא יאכל אפילו לאחר ניתוק גזירה אתו לפני ניתוק ור״ת לא גרים כאן ובפ״ק דזבחים (דף ה.) ובנזיר (דף כה:) ניתק אין לא ניתק לא ומתמרה איגו ברוב קפדים בפ׳ ואלו קדשים (דף יח.) ובפ״ב דזבחים (דף כח.) אינו בשום ספר דקרא דהוא בהייתו יהא לא לפסול אלא ניתוק קאתי דרעיי דרבנן היא והכי גמירי הלכתא דכל שבחטאת מתה באשם קרב עולה ומשום דתקון רבנן רעייה גזירה אתו לפני כפרה נקט הש״ס באשם רועה וקרא אתא למימר דכשר לעולה אלא עקירה דבהוייתו מה שבשופו להיות לאחר עקירה יהיה אלא עקירה דהיינו עולה כדגמירי ואין לחוש אי קאי קרא אהילכתא דכי האי גוונא אשכחנא בפ׳ הלוקח עובר פרתו (בכורות ד׳ עז.) דאיצטריך קרא ואיצטריך הילכתא והשתא ניחא דפריך בפסחים (דף עג.) אי הכי כי לא ניתק גמי ועוד יש לפרש דגרסינן הכא שפיר ניתק אין לא ניתק לא דאמר קרא הוא בהוייתו יהא קודם כפרה והיכא דאבד והפרש אחר ומגלא הראשון והרי שניהם עומדים דפליגי בפרק שני שעירי (יומא דף סד.) דרב אמר מצוה בראשון ור׳ יוחנן אמר מצוה בשני לא אמר שיהא חבירו קרב מיד עולה דבהוי׳ אשם יהא קודם כפרה הילכך ניתק אין לא ניתק לא משום דגזירינן אתו לפני כפרה ובפסחים (דף עג.) דפריך כי לא ניתק גמי היינו לאחר כפרה אלא שלא ניתק ו) דבשלמא אי בעי עקירה הוה ניחא דבעי ניתוק כדי שיהא נזכר לעוקרו לשם עולה וא״ת ומותר הפסח דקרב שלמים ז) (לימא) דבעי עקירה וליבעי ניתוק כדי שיהא נזכר לעוקרו ועוד אמאי לא גזרינן ביה אתו לפני כפרה כמו באשם שאין זמנו רק ערב הפסח מחצות ולא שייך למיגזר ביה כלל בשאר ימות השנה וא״ת בשלמא אשם שמתו בעליו איכא למיגזר אתו קודם מיתה ומתכפרו בעליו אתו קודם כפרה להוא גופיה לא ליקרב עולה אלא תמורת אשם וולד תמורת אשם דתנן בפרק ואלו קדשים (דף כ:) ידיע ליקרב עולה וא״כ הוא עצמו יקרב עולה ואיתותב התם מאי גזירה איכא והלא אף קודם כפרה ח) דגזרינן שמא הוא עצמו יקרב ואיתותב וקנא קשה לפי׳ ר״ת מגזיר (דף כה:) דר׳ ישמעאל דריש ולד תמורת ותמורת אשם אי מקריב ליה קאי עליה בעשה מדכתיב רק ר״ע אומר אינו צריך הרי הוא אומר אשם הוא [בא] י) הוא קריבה ואין תמורתו קריבה ופריך למה לי קרא והא הילכתא גמרינן ליה כל שבחטאת מתה באשם רועה ומשני אין ר״ג וכי אתא קרא לכדרב הונא כו׳ משמע דהוא אתא למעוטי מהקריבה ולא לאכשוריה להקריבה: **מכשירין** לית בהו דאתו לאחר מיתה. פי׳ בקונטרס [בב] חטאת יולדת מכשיר היא כדאמרינן בפ׳ דם שחיטה מפני שמכשרתה לאכול בקדשים ומגב דיהטיה לא דק שם ומשנה היא בפ׳ המביא כ) אשם תלוי [בג] (כריתות דף כה:) [בד] **ה״ג בת״כ האשה כו׳ עולתה ומתה לא יביאו יורשים חטאתה.** משמע אבל היא אם היתה מיה היתה מביאה חטאתה אחר עולתה ועולתה לה עולתה לשם חובה וכן משמע [בת״כ] בפרשת אשה כי תזריע שאם הביאה עולתה תחילה תביא חטאתה ומצוה דהוא לעולה. אלמא מכפרין קרבי מכשירין לן קרבי י״ז) הכי נמי מכפרין בעלמא לשמן כשרין להקריב ולא עלו ומכשירין פסולין לגמרי: יח) **לא נהנין.** מדרבנן מפני דמי עולה שבהן: **ולא מועלין מפני שראויין** יט) **לבא.** לשלמים הואיל ולא הפרים אלו לחטאת ואלו לשלמים ושלמים אין בהן מעילה דלאו קדשי ה׳ ניתנו אלא ממון בעלים ואם באימורים לאחר זריקת דמים בפ״ק דמסכת מעילה (דף ז:): **סתומין.** דלא פירש אלו לחטאת ואלו לעולה: **יפלו לנדבה.** לשופרות דהלכה היא בנזיר למשה מסיני וכן מפרש בנזיר בפרק מי שאמר הריני נזיר ושמע חבירו כו׳ (דף כד:): **יוליך לים המלח.** כדין חטאת שמתו בעליה דלמיתה אזלא: **לא נהנין.** מדרבנן: **ולא מועלין.** דאמר בשמעתא קמייתא דמעילה (דף ג.) חטאות שמתות ומעות ההולכות לים המלח אין מועלין בהן דלאיבוד קיימי ואלו קדשי גבוה ניתנו: **דמי שלמים כו׳.** דאם אשם ליכא דאיתו בנזיר טהור אלא בנזיר טמא ומכשירו יא) דמות יב) והיו לו מעות סתומין יפלו לנדבה יג) המפורשין דמי חטאת יולך לים המלח לא נהנין ולא מועלין דמי עולה יביא בהן עולה ומועלין בהן דמי שלמים יביא בהן שלמים ונאכלין ליום אחד יד) ואין טעונין לחם והא עולה ושלמים דנזיר דמכשירים נינהו וקא אתו לאחר מיתה אמר רב פפא הכי קא אמר ר׳ ירמיה לא מצינו הכשר קבוע דבא לאחר מיתה ודנזיר הכשר שאינו קבוע הוא דאמר אשם מצורע בא הוא להכשירו לבא טו) במחנה ולקמן פריך שאר אשמות נמי בא הוא לכפר ולא כפרו: **בגלל זבח.** עם הזבח דמנחת העומר בא עם הכבש דכתיב ועשיתם ביום הניפכם את העומר וגו׳ (ויקרא כג.): **דקבוע לו זמן.** טז) בגיסן: [**מלינו שחילק**]. יז)ומכשיריס החמירו: **לא יביאו יורשין חטאתה.** דזו אחת מתמש מעלות המתות חטאת שמתו בעליה. וחטאת יולדת מכשיר הוא כדלמרינן בכריתות בפ׳ דם שחיטה (דף כו.) מפני שמכשרתה לאכול בקדשים ומדחטאתה להכשיר עולתה לכפר כדכתיב (ויקרא יב) ביולדת טז) אחד לחטאת ואחד לעולה. אלמא מכפרין קרבי מכשירין לן קרבי יז) הכי נמי מכפרין בעלמא לשמן כשרין להקריב ולא עלו ומכשירין פסולין לגמרי: יח) **לא נהנין.** מדרבנן מפני דמי עולה שבהן: **ולא מועלין מפני שראויין** יט) **לבא.** לשלמים הואיל ולא הפרים אלו לחטאת ואלו לשלמים ושלמים אין בהן מעילה דלאו קדשי ה׳ ניתנו אלא ממון בעלים ואם באימורים לאחר זריקת דמים בפ״ק דמסכת מעילה (דף ז:): **סתומין.** דלא פירש אלו לחטאת ואלו לעולה: **יפלו לנדבה.** לשופרות דהלכה היא בנזיר למשה מסיני וכן מפרש בנזיר בפרק מי שאמר הריני נזיר ושמע חבירו כו׳ (דף כד:): **יוליך לים המלח.** כדין חטאת שמתו בעליה דלמיתה אזלא: **לא נהנין.** מדרבנן: **ולא מועלין.** דאמר בשמעתא קמייתא דמעילה (דף ג.) חטאות שמתות ומעות ההולכות לים המלח אין מועלין בהן דלאיבוד קיימי ואלו קדשי גבוה ניתנו: **דמי שלמים כו׳.** דאם אשם ליכא דאיתו בנזיר טהור אלא בנזיר טמא ומכשירו יא) דמות יב) והיו לו מעות סתומין יפלו לנדבה יג) המפורשין דמי חטאת יולך לים המלח לא נהנין ולא מועלין דמי עולה יביא בהן עולה ומועלין בהן דמי שלמים יביא בהן שלמים ונאכלין ליום אחד יד) ואין טעונין לחם והא עולה ושלמים דנזיר דמכשירים נינהו וקא אתו לאחר מיתה אמר רב פפא הכי קא אמר ר׳ ירמיה לא מצינו הכשר קבוע דבא לאחר מיתה ודנזיר הכשר שאינו קבוע הוא דאמר

א) מולי ל״ל אלמא דאין בעין לנבלה ה״ג הכא.

וא״ת והלא הכא בעוף איירינן וקאמר לא יביאו יורשין חטאתה וי״ל דהיינו דוקא הכא משום דחטאת מכשיר גבי יולדת והכשירה עיקר דכפרה לא שייך בה שהרי לא חטאת וקשה להר״ר שמואל מאיוורא שהרי אמרי׳ [יומא דף מ״א ע״ב] גבי טמא מקדש הפריש מעות לעולתו וכו׳ וקאמר כיון דהאי פרידה למיתה אזלא ומאי קאמר והלא בעוף איירי ואגן אמרי׳ דעוף לא הוי בכלל חטאות המתות וצ״ע

תו״ה (עי׳ שנה״מ הפ״מ בפ׳ ד׳ בסופו): **כט)** קודמת לעולה. לאשמועינן דלא יביא כי הכא:

ומכשירו להתחיל מזירות טהרה: כ)**ליוס אחד.** כחומר שלמי מזיר כדאמרינן בתיזהו מקומן (זבחים נד.): **ולין טעוניס לחס.** דבעינן [במתכר ו] ונתן על כפי המזיר וליכא: **קבוע.** דלין שם שוס ד"ל מכשיר הבעלים אלא הוא[ג]: **על אחת מאלשתן.** אפילו על חטאת דכמיב ואחר יטמא המזיר יין [שם] ואמרינן במזיר יד] אחר מעשה יחידי וליף התם שפיר בפ' ג' מינין (מזיר מו.): **וטעון נסכים.** דלין אשם מלורע בפ' ב' מדות (לקמן דף נ.): **להכשירו**[ה]. למלורע בהקהל: **תיובתא דרב.** דלאמר לעיל [ד:] דפסול הוא"ל ובא להכשיר ולא הכשיר: **ושיריה אין נאכלין.** משום איסור חדש: **ממשקה ישראל.** פסוק הוא ביחזקאל בקרבנות: **מן המוסר.** [בו] למשקה ישראל ביאתו נסכים ולא מן האסור: **אין מחוסר זמן לבו ביום.** הוא"ל [בו] והיום תהא מותרת לישראל אחר שתקריב מנחת העומר אחרת [יז] ולא ממוסרת זמן היא לגבוה: **עופות באין בנדבה אינם.** בפרק המנחות והנסכים (לקמן קד:) רבי אומר לכל נדריהם [יח] ונדבותם אשר יקריבו [ויקרא כב:] הכל באין בשותפות חוץ מן המנחה מפני שנאמר בה [שם ב:] נפש: [ט] **ומחוסרי כפרה.** כולן מביאין עופות להכשירן בקדשים זב וזבה ויולדת ומלורע: **והוחרו לקדש מכלל איסורן.** להדיוט דמליקה אסורה בחולין וכשרה בקדשים: [כ] **מנחות עטונות כלי.** בפ' שתי הלחם (לקמן דף לו.). עופות אין טעונין כלי שהרי מליקתן בציפורן: [כא] **והגשה.** בפ' כל המנחות באות מלה (לקמן ס.). הגשה מגישה בקרן מערבית לדומית של מזבח כנגד חודה של קרן בפ' הקומץ רבה (לקמן דף יט:): מנחת העומר שנה בציבור [כב]. עופות אין באין בציבור בת"כ גבי נדבת העוף [ויקרא פרשה ו] קרבנו (והקריב) היחיד מביא עוף ולא הציבור: **ואם איסה.** דעדיין חדש אסור מנחת העומר ומי אישתכח דקרבה לגבוה מה אשתכח להדיוט: **לאו איסורא**[כג] **הוא.** דכמאן דקרבה מנחת העומר אחרת דמי: **מהן שמן.** דמלורע. ממן דם צריך להקדיש כמו שמוזר בענין[כד] על מקום דם האשם יתן השמן: **ימלאנו.** לוגו: **למהן שבע.** וזה מן השמן בחלבנו שבע פעמים וגו' [ט]: **לא יהא אחר ממרס.** בדם [כד] שלא יקרוש כשיזה מדם האשם: **פעובר לריסה.** [כה] תמימה עד למחר ומיפסל בלינה ומעובר מלאה ולחוחיה בשר הימנה משום זיון קדשים לכל זמן שלא נפסלו בלינה אין בשרפין אלא מ"כ פסולו בגופו. אלמא מדקתני תנא לבית הסריפה יש ממוסר זמן לבו ביום: **ס"מכו**[ו] **דכתיבא הוייה.** בעבודה אבל שחיטה לאו עבודה היא דהא כתיב זבר: **אלא טעמא דר"ל.** דלאמר קומלה נקטר דקסבר המיר

גילח על אחד משלשתן יצא. ואפי' לרבנן דלא שרו לשתות ביין עד שיביא חטאתו בפ' ג' מינין (מזיר דף מו.):

תיובתא. הוה מלי למימר רב תנא הוא ופליג דקאמר בכמה דוכתי: **שהמנחות** טעונות כלי. ומ"ת אדרבה זו היא קולא לגבי עופות דבעו מליקה בעצמו אל כהן [ב:] וי"ל דבקדושה איירי שלריך לקדשו בכלי שרת מה שאין כן בעופות: **ואם איתא** במנחות נמי משכחת לה. פי' ואם איתא שתהא כשרה: **ואי** אין מחוסר זמן לבו ביום אמאי יחזור ויתן. לבסוף מסקינן דיש ממוסר זמן לבו ביום ומימה דבימות פ' הליומא לו (דף ס:) מלריך חוקה אלא יאמר מה הסדר והיכא דלא כתיבא חוקה לא מייתינן אם מאנה [בח] וי"ל דדוקא בחי] בהדי מלורע חדש ממוסר זמן במה שעדיין לא הגיע זמן שהרתן אבל סדר עבודת יום"כ דלכפרה לא חדש ממוסר מחוסר זמן: **שחיטה** לאו עבודה היא. פי' הקונטרס מדאכשרה רחמנא בזר וא"ל לומר כן דאכשר זר גופיה מייתי לה לקמן בפירקין (דף ו:) וכפסק"ד דזבחים (דף יד:) ומיהו יש לייאש פירושו דכיון דבאוש מקום לא בעי כהן בשחיטה אלא עבודה היא ולא דמי לשמאל דיש מקום אלא אלא דמי לשמאל דיש מקום אלא אלא [ל] [בזבחים] מפרש והרב רבי יצחק מאולינ"ש מפרש לאו עבודה היא לפי שאוה בחולין ובקדשים אם כן לא מטעם עבודה לוה המקום שחיטה ורלאה לפרש דלאו עבודה היא מדאכשרינן בפ"ב דזבחים (דף כו.) עמד בדרום והושיט ידו בלפון ושחט בקדשי קדשים ובמקבל פסול דדרשינן אותו בלפון ולא שוחט בלפון אבל לא[א] מקבל בלפון ובשלמים מכשירין עמד בחוץ והושיט ידו לפנים ושחט ואם קיבל קבלתו פסולה דדרשינן בפ' כל הפסולים (זבחים דף לב:) בן הבקר לפני ה' ולא שוחט לפני ה' אבל אם קיבל קבלתו פסולה משום דכתיב לעמוד לפני ה' לשרתו אלמא כל שירות לפני ה' ש"מ מדאכשרה רחמנא עמד בחוץ והושיט ידו לפנים ושחט מכלל דשחיטה לאו שירות היא ועוד מדאמר בהיא שמעתא בפ"ב (דף כו.) דנתלה ושחט שחיטתו כשירה שחיטה על ירך אחר בחמנא ולא שוחט על ירך אלמא שחיטה לאו עבודה היא דאי עבודה היא לא היה מכשיר לה רחמנא בבה"ג דהא נתלה

[ד]דאמר מר גילח [א]על א' משלשתן יצא מיתיבי [ב]אשם מצורע שנשחט שלא לשמו או שלא ניתן מדמו ע"ג בהונות ה"ז עולה לגבי מזבח וטעון נסכים וצריך אשם אחר להכשירו [ג]תיובתא דרב [ד] [ה]ורשב"ל אמר [ו]מנחת העומר שקמצה שלא לשמה בשירה ושיריה אין [ז] נאכלין עד שתביא מנחת העומר אחרת [ח]ותתירנה [ט](ששיריה אין נאכלין עד שתביא מנחת העומר אחרת) מקרב היכי קרבה [יא][ב] ממשקה ישראל מן המותר לישראל אמר רב אדא בר אהבה קסבר ר"ל [יב]אין מחוסר זמן לבו ביום מתיב רב אדא בריה דרב יצחק יש בעופות שאין במנחות יש במנחות שאין בעופות יש בעופות שהעופות באין [יג] [ג]בנדבת שנים [יד](אבל מנחות [טו]נפש [טז]כתיבא) ומחוסרי כפרה (זב וזבה יולדת ומצורע) והותרו מכלל איסורן בקודש משא"כ במנחות ויש במנחות שהמנחות טעונות [יז]כלי [יח]תנופה והגשה [יט]וישנן בציבור כביחיד [כ]מה שאין כן בעופות ואם איתא במנחות נמי משכחת לה דהותרו מכלל איסורן בקודש [כא] ומאי ניהו מנחת העומר כיון דאין מחוסר זמן לבו ביום לאו איסורא הוא מתיב רב ששת [כב]הקדים מתן שמן למתן דם ימלאנו שמן ויחזור ויתן [כג] שמן אחר מתן דם מתן בהונות למתן שבע [כד]ימלאנו שמן [כה] ויחזור ויתן מתן בהונות אחר מתן ז' ואי אמרת אין מחוסר זמן לבו ביום [כו] אמאי יחזור ויתן מאי דעבד עבד אמר רב פפא שאני הלכות מצורע דכתיבא בהו הוייה דאמר הכתוב [2] זאת תהיה תורת המצורע תהיה בהווייתה תהא [כז] מתיב רב פפא [כח]הקדים חטאתו לאשמו לא יהיה אחר ממרס בדמה אלא תעובר צורתה ותצא לבית השריפה [כט] אמאי קא מותיב רב פפא והא רב פפא הוא דאמר שאני הלכות מצורע דכתיבא בהו הוייה אלא רב פפא הכי קא קשיא ליה אימא ה"מ עבודה [לא]שחיטה לאו עבודה היא ואי אין מחוסר זמן לבו ביום יהא אחר ממרס בדמה ולקריב אשם והדר ליקרב חטאת [לב] אלא אמר רב פפא היינו טעמא דר"ל דקסבר האיר מזרח מתיר דרבי יוחנן ור"ל דאמרי תרוייהו אפילו בזמן שבית המקדש קיים האיר

וקיבל אמר דקבלתו פסולה משום דאין [לג] שירות בכך ומיהו מדפריך לקמן (דף ו:) ובפ"ק דזבחים (ד' יד:) ובפ' חטאת העוף (שם ד' סח:) מפרה דאמר רב שחיטת פרה בזר בפסולה משמע קלת בפירוש הקונטרס ומיהו גם לפי מה [מ] שפירש יש לייאשו אבל קשיא [לד] דא"כ לשמעון התימני דבעי בפרק כל הפסולין (שם דף לב:) שיהו ידיו של השוחט לפנים מן הנאסחט הוא שחיטה עבודה: **שחיטה** לאו עבודה **היא.** לא מלי לשנויי דר"ש בן לקיש סבר דעבודה לא מלינו שום מחלוקת דתנ"ג דפריך לקמן [לד] משחיטת פרה בזר ומשני דקדשי בדק הבית היא ומשמע דאי קדשי מזבח היא הוה לייקי מינה דעבודה היא ובפ' ערף בקלפי (יומא דף מב.) אילבא למ"ד דשחיטת פרו בזר פסולה ופרו קדשי מזבח הוא אין זה דיוק דמ"מ כיון דאסמכן שחיטת פרה בזר דקדשי בדק הבית היא א"כ מה שפסלה הכתוב גבי [מא] פרה לאו משום דהוי עבודה דהא בפרה [מב] אין שחיטה עבודה דפסלה כדמפרש מידי דהוה אמרלות נגעים דגעים כהוה תדע דהא בזבחים (דף יד:) אמרי רבה ורב יוסף הולכה בזר מחלוקת ר"ש ורבנן ומסקינן התם לר"ש שחיטה לאו עבודה היא ושאלי פרה דקדשי בדק הבית היא ולקמן בהקומץ רבה (דף יט.) משמע דלר"ש שחיטת פרו בזר פסולה דקאמרינן מדגלי רחמנא גבי פרו של אהרן ושחט (אהרן) את פר החטאת אשר לו מכלל דבעלמא לא בעינן בעלים ומיהו קשיא מהא דאמרינן בפרק ערף בקלפי (יומא דף מב.) מ"ש פרה דכתיב בה"ק אלעזר וחוקה פרו גמי כתיב וכו' ומשני שאני פרה דקדשי בדק הבית היא וכיון דמפרה יהבינן פרו א"כ מאי קא משני וקל לתרץ דה"ק אלאי התם בפרה שהיא קדשי בדק הבית ולא שייך בה עבודה א"כ יש להעמיד אלעזר וחוקה אשאר כמו אשאר בריים שבה אבל פרו שהוא קדשי מזבח אין שבעבודה אהכן ומוקה אלא אעבודה שבו ולא אשחיטה דלאו עבודה היא:

שחיטה לאו עבודה היא. תימה הא איכא קבלה דעבודה היא ודילמא משום קבלה הוא דקאמר אלא יהא אחר ממרס בדמה משום דכתיב בה הוייה וי"ל דהוייה לא קאמר אלא אמידי דכתיב בחוטאת פרשה: **אלא** א"ר פפא [לה] ה"ט דרשב"ל. משמע הכא דסבר רב פפא יש מחוסר זמן לבו ביום ותימה דבפ"ק דזבחים (דף יב. ושם) גבי הא דפסיל בן בתירא פסח שנשחטו ב"ד בין לשמו בין שלא לשמו מסיק רב פפא דאי אפרשיה שחרית אז בלילה לאו דחוי מעיקרא הוא דאין מחוסר זמן לבו ביום [לו] וי"ל דאין לדמות הפרשה לקרבן דהכא דאמרו שנשחט שיבוא לכפרה אמרי אז בלילה לאו דחוי מעיקרא הוא דאין מחוסר זמן לבו ביום אבל הני דהכא משכירין ניהו ואמרי' בהו דאי אותו שנעשה כבר ולא נהירא שהרי מלוג חסר נעשו וצריכות להיות מלוג שלם ופר"ה ר"ר שמואל אחר מתן שבע יחזור ויעשה מלוג השלם לאחר שיחזור ויתן. [מ] אמאי יחזור ויתן. לימא כיון דההוא יומא הוה קאי למחוי שיכול לחזור וליתן כאילו הוי האי

[א] נגמר דל"ל פ"ה אחר מתן שבע שנתן כבר קודש המלוי ולא נהירא וכו'.

[ב] נדרים ד: מזיר כח: מה. זבחים נה. ערכין כח.]. [ג] תוספתא דנגעים כפ"ש ומ"ל פא. לקמן ל. [ד] ל"ל תוספתא דרב תיובתא דשב"ל אמר כו'. ל"ק. [ה] ל"ל תוספתא דנגעים פ"ש ומ"ל ז' [ו] מזיר מ"ז פ"ב. [ז] ל"ק [ח] ל"ל תוספתא דנגעים פ"ש ומ"ל ז' [ט] (ומקמן דף ל.): [י] מכלל שיר עוד לעמ' הקודם, [יא] ע"כ שיך לעיל. [יב] [לקמן נ. ל. הגיהלא לתמיהו ומיומא דף: פרס"ש בפירוש לכהכשירו לאכול בקדשים ומיין רש"י לקמן מז:]. [יג] מזיב קרבנו. ל"ק. [יד] (ויקרא ידן). [טו] [שם]. [טז] שפירשתי. ל"ק. [יז] פרו לאו. ל"ק. [יח] ל"ל לאו מעוס הכשיר בפרשה עבודה היא פסלה אלא כדמפרש כו'. ל"ק.

גילון הש"ס

[גמ] **תיובתא** דרב. ע' לקמן דף מח ע"ב תוס' ד"ה פרש: **שם** ימלאנו שמן. ע' לקמן דף ט ע"ב תוס' ד"ה עד אלא.

מוסף רש"י

גילח על א' משלשתן יצא. חטאת או עולה או אלמים דגו' קרבנות המוכין בו ומסרינן בפפרי דבי רב ואחר יטמא המזיר יין אחר מעשה יחידי, (ערכין כא.) והייט אלמים שעיקר תגלחתו אל מזיר תלויה בשלמים, שהרי החזקתו לו לשלח הפער מתת הדוד כדכתיב על הלם אחר מתת זבח השלמים, ומגיה בפיפרי ונלא המזיר פחת אהל מועד בשלמים הכתוב מדבר כלומר גלוחו של מזיר ע"י דבר שנאמר בו ושחט פתח אהל מועד, והייט אלמים בוריקת וכו', וחטאת הוא דילפא משלמים מה אין מזיר אם הכיפו יחידי בלא חטאת ועולה יצא (זבחים נה.). **אשם מצורע שנשחט שלא לשמו וכו'.** [ו] **ושאר נסכים.** שאם שחטו לשמן, ולבסוי נקט אשם מלורע דאילו אשם דעלמא אם שחטו שלא לשמן קרב בלא נסכים דתמיקרא, אבל אשם מלורע דעשון נסכים אינעריך לימנר דכי שחטו שלא לשמו דעשון נסכים (להלן פפ:). **אשם אחר להכשירו.** למלורע זה לעהרו לאכול בקדשים (יומא סא:). **ממשקה ישראל מן המותר לישראל.** מקרא הוא בספר יחזקאל שם אחד מן הנלחן מן המתחים ממשקה ישראל, ולמנין קרבנות ונסכיהם מביב ומפרשין לה בפסחים בפרק אלו עוברין מן המותר לישראל (חולין צ: וכנ"ל תמורה כט.) מן המותר לישראל כל קרבנותיהם יהיו משקה הראוי לישראל כל עיקר הפעודה קרויים על שם המשקה, דלומר הלילה עם הסמים תהא מן המותר לישראל (יחזקאל מה טז). **אין מחוסר זמן לבו ביום.** זמן הלאוי לבו ביום לין זה הסרון זמן (יומא סב:). **זאת תהיה תורת המצורע.** הויה משמע עיכוב (להלן יט.). **שחיטה לאו עבודה היא.** מדאמרינן בה כל הפסולין (זבחים יד:).

שיטה מקובצת

[א] תיובתא דרב תיובתא דשב"ל אמר: [ב] ושיריה אינם: [ג] ותתירנה וכיון דשיריה אין נאכלים מקרב היכי קרבה: [ד] ממשקה. גליון. פירוש ההוא קרא דכתיב ושה אחת מן הצאן מן המחתים ממשקה ישראל ומשרונן כוליה קרא לדרשא ממשקה ישראל מן המותר לישראל מותר להקריב למזבח ולא מן האסור לישראל. הרגמ"ה: [ה] באין בנדבת שנים. ובמחוסרי כפרה והותרו והשאר נמחק. גליון וא"ת מנחת חוטא נמי מחוסר כפרה וי"ל דאינה קבועה אלא בדלי דלות דוקא באה תחת העוף. תר"ח: הותרו מכלל. גליון. עופות הותרו מכלל איסור מליקה הותרה מכלל נבילה מה שאין כן במנחות שאין בהם היתר מכלל איסור. הרגמ"ה: [ו] ומאי ניהו מנחת העומר. דכיון דמביא מנחת העומר אחרת הותרה שריה של ראשונה שנאסרה. הרגמ"ה: כיון דאין מחוסר זמן לבו ביום לאו איסורא הוא אלא כאילו שרי הוא מעיקרא. הרגמ"ה: [ז] ויתן מתן שמן: [ח] ויחזור ויתן מתן בהונות **א)** גליון פ"ה אותו שנעשה כבר ולא נהירא שהרי מלוג חסר נעשו וצריכות להיות מלוג שלם ופר' ה"ר שמואל אחר מתן שבע יחזור ועשה מלוג השלם לאחר שיחזור ויתן. [ט] אמאי יחזור ויתן.

יב א מי' פ"ח מהל' מזרות הל"ב:
יג ב מי' פט"ו מהל' פסוה"מ הל"ז ופ"ב מהל' מתנות כהונה פפ"ב הל"ב:
יד ג מי' פ"ד מהל' פסוה"מ הל"ב:
טו ד מי' פ"ג מהל' מעה"ק הל"ט:
טז ה מי' פ"ד מה' שה הלכה ב:
יז ו מי' פ"ב מהל' מעה"ק הל"ב:
יח ז מי' שם פ"ב הלכה ו:
יט ח מי' שם פ"ג הל"ב:
כ ט מי' שם פ"ד הל"ד:
כא י מי' פ"ה מהל' מתנות הל"ב:
כב כ מי' שם הל"ב:

תורה אור השלם

1. וְשָׁה אַחַת מִן הַצֹּאן מִן הַמְּאֻתָּים מִמַּשְׁקֵה יִשְׂרָאֵל לְמִנְחָה וּלְעֹלָה וּלְשְׁלָמִים לְכַפֵּר עֲלֵיהֶם נְאֻם אֲדֹנָי אֱלֹהִים: יחזקאל מה טו
2. זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְּצֹרָע בְּיוֹם טָהֳרָתוֹ וְהוּבָא אֶל הַכֹּהֵן: ויקרא יד ב

שיטה מקובצת (המשך)

שנתא דף סא ע"א תגן הקדים פסח לחמיד בין הערבים יהא אחר ממרס בדמו עד [שיזרוק החמיד] ואע"ג דלמצוה תמיד קודם לפסח אלמא דאין מחוסר זמן לבו ביום ועוד בבסוף פ' הוציאו לו מצריך חוקה לעבב סדר יום הכפורים אם הקדים המאוחר ולמה לי תיפוק לי דיש מחוסר זמן לבו ביום וי"ל דבכל אותן הבאין לכפרה אמרי' אין מחוסר זמן לבו ביום אבל הני דהכא משכירין ניהו ואמרי' בהו יש מחוסר זמן לבו ביום ומ"מ תימה מה דסבר רב פפא יש מחוסר זמן לבו ביום ובפ"ק דזבחים כו': **(ג)** ביום. ותימה מה שחלקתי בין מכשיר למכפר ניחא עוד י"ל דהתם לא איירי אלא בהפרשה. מהר"פ: **(ד)** בחרן. עד שלא הגדיל: